

Na sesji
Projekt

Uchwała Nr .....

Rady Gminy Świerzno

z dnia ..... 2022 roku

**w sprawie Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych
oraz Przeciwdziałania Narkomanii na terenie Gminy Świerzno na 2023 r.**

Na podstawie art. 4¹ ust. 1, 2 i 5 ustawy z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (Dz. U. z 2021r., poz. 1119, 2469 z 2022 r. poz. 218 i 24) oraz art. 10 ust. 2 i 2a ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu narkomanii (Dz. U. z 2020 r. poz. 2050 z 2021 r. poz. 2469) oraz Rozporządzenia Rady Ministrów z 30 marca 2021 r. w sprawie Narodowego Programu Zdrowia na lata 2021 – 2025 r. (Dz.U. z 2021 r., poz. 642) uchwala się co następuje:

§ 1. Przyjmuje się Gminny Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii na terenie Gminy Świerzno na 2023 r. stanowiący załącznik Nr 1 do niniejszej uchwały.

§ 2. Traci moc Uchwała Rady Gminy Świerzno Nr XL/258/2022 z dnia 30 marca 2022 r. w sprawie przyjęcia Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii na terenie Gminy Świerzno na 2022 r.

§ 3. Uchwała wchodzi w życie z dniem 1 stycznia 2023 r.

Przewodniczący Rady

Sebastian Ligenza

RADCA PRAWNY
Dennis Warcholak

UZASADNIENIE

W myśl ustawy z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi oraz ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu narkomanii Rada Gminy uchwala corocznie Gminny Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii. Dopuszczalne, a nawet celowe jest opracowanie przez gminę jednego wspólnego programu obejmującego swoim zakresem zarówno problematykę przeciwdziałania narkomanii, jak i przeciwdziałania alkoholizmowi.

Gminny Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii na terenie Gminy Świerżno uchwalany jest corocznie przez Radę Gminy w Świerżnie i określa lokalną strategię w zakresie profilaktyki oraz minimalizacji szkód społecznych i indywidualnych wynikających z używania alkoholu i narkotyków.

Podstawowym celem Programu jest zapobieganie powstawaniu nowych problemów, ograniczenie szkód zdrowotnych i społecznych osób uzależnionych, propagowanie zdrowego stylu życia bez używek, promowanie postaw ważnych dla profilaktyki i rozwiązywania problemów uzależnień. Przyjęcie uchwały pozwoli na zmniejszenie rozmiaru występujących problemów alkoholowych, w szczególności spożywania alkoholu przez dzieci i młodzież poprzez przewidziane w nim działania profilaktyczne i propagowanie zdrowego stylu życia zmierzające do wyeliminowania picia alkoholu przez dzieci i młodzież. Przyjmowany Program obejmuje oprócz dzieci i młodzieży również rodziców i opiekunów, bowiem ich uzależnienie całkowicie dezorganizuje życie rodzinne i wpływa negatywnie na rozwój dzieci.

Załącznik Nr 1
do uchwały Nr ...../2022
Rady Gminy Świerzno
z dnia .....2022 r.

**Gminny Program Profilaktyki i Rozwiązywania
Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania
Narkomanii na terenie Gminy Świerzno
na 2023 r.**

Świerzno, 2022 r.

Spis treści

I. WPROWADZENIE	4
I 1. Wstęp.....	4
I 2. Podstawowe pojęcia	5
I 3. Dane o gminie	7
II. UMOCOWANIE PRAWNE PROGRAMU	7
III. DIAGNOZA PROBLEMU KONSUMPCJI NAPOJÓW ALKOHOLOWYCH I UZALEŻNIENIA OD ALKOHOLU NA TERENIE GMINY ŚWIERZNO	9
III 1. Sprzedaż alkoholu.....	9
III 2. Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych	11
III 3. Punkt Konsultacyjny dla Osób Uzależnionych, Współuzależnionych oraz Ofiar i Sprawców Przemocy	12
III 4. Zespół Interdyscyplinarny ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie	13
III 5. Ośrodek Pomocy Społecznej	14
III 6. Policja	15
IV. DIAGNOZA UZALEŻNIEŃ BEHAWIORALNYCH.....	16
IV 1. Uzależnienia behawioralne w grupie dorosłych mieszkańców	16
IV 2. Uzależnienia behawioralne w środowisku dzieci i młodzieży	18
V. ADRESACI PROGRAMU	20
VI. CELE I ZADANIA PROGRAMU	20
Cel szczegółowy I:.....	21
Działalność Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz zwiększanie kompetencji osób związanych z działalnością na rzecz profilaktyki, przeciwdziałania uzależnieniom i przemocy w rodzinie.	21
Zadania:	21
Cel szczegółowy II:	21
Zwiększenie dostępności pomocy terapeutycznej i rehabilitacyjnej dla osób uzależnionych od alkoholu i współuzależnionych oraz udzielanie rodzinom, w których występują problemy alkoholowe pomocy psychologicznej, prawnej a w szczególności ochrona przed przemocą w rodzinie.	21
Cel szczegółowy III:	22
Prowadzenie profilaktycznej działalności informacyjnej i edukacyjnej w zakresie rozwiązywania problemów alkoholowych i narkomanii w szczególności dla dzieci i młodzieży a także organizowanie i prowadzenie pozalekcyjnych zajęć sportowych.....	22
Cel szczegółowy IV:	23
Wspomaganie działalności instytucji, stowarzyszeń i osób fizycznych, służącej rozwiązywaniu problemów alkoholowych, organizowanie pozaszkolnych zajęć sportowych oraz wspieranie jednostek pomocniczych w działalności służącej rozwiązywaniu problemów alkoholowych.....	23
Zadania:	23
Cel szczegółowy V:	23
Podejmowanie interwencji w związku z naruszeniem przepisów dotyczących reklamy napojów alkoholowych i zasad ich sprzedaży (art. 131 i 15 ustawy) oraz występowania przed sądem	

w charakterze oskarżyciela publicznego.....	23
Zadania:	23
Cel szczegółowy VI:	24
Przeciwdziałanie uzależnieniom behawioralnym	24
Zadania:	24
VII. REALIZATORZY PROGRAMU	24
VIII. ZASADY WYNAGRADZANIA CZŁONKÓW GMINNEJ KOMISJI ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW ALKOHOLOWYCH	24
IX. ZASADY I ŹRÓDŁA FINASOWANIA PROGRAMU	25
X. POSTANOWIENIA KOŃCOWE	25

I. WPROWADZENIE

I 1. Wstęp

Na mocy Ustawy o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi nałożono na gminę obowiązek podejmowania działań zmierzających do ograniczenia spożycia napojów alkoholowych, inicjowania i wspierania przedsięwzięć mających na celu zmianę obyczajów w zakresie sposobu spożycia tych napojów, przeciwdziałania powstawaniu i usuwaniu następstw nadużywania alkoholu, oddziaływania na osoby nadużywające alkoholu oraz udzielania pomocy ich rodzinom.

Ustawa o przeciwdziałaniu narkomanii również wymienia katalog zadań, za realizację których odpowiedzialna staje się gmina. Skupiają się one wokół szeroko rozumianej pomocy osobą uzależnionym i zagrożonym uzależnieniem oraz ich rodzin a także profilaktyce adresowanej do różnych grup wiekowych, zwłaszcza dzieci i młodzieży.

Szkodliwe używanie alkoholu oraz narkotyków powoduje szkody zdrowotne i społeczne takie jak: naruszenie zasad bezpieczeństwa publicznego, przestępczość, wypadki samochodowe, przemoc w rodzinie, ubóstwo i bezrobocie.

Problemy związane z alkoholem oraz innymi substancjami psychoaktywnymi powodują także wysokie koszty ekonomiczne ponoszone przez państwo. Koniecznym staje się podejmowanie działań zmierzających do ograniczania popytu i podaży tych środków, oraz realizacja zadań mających na celu redukcję szkód zdrowotnych i społecznych wynikających z używania substancji psychoaktywnych. Szczególnie istotne jest, by działania te podejmowane były już na poziomie lokalnym. Wszelkie działania redukujące tego typu szkody i zapobiegające powstawaniu problemów stanowią podstawę do przywracania równowagi zdrowotnej i społecznej osoby uzależnionej oraz innych współuzależnionych.

Gminny Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii na terenie Gminy Świerzno na 2023 r., zwany dalej „Programem” jest kontynuacją zadań realizowanych w 2022 r. i określa zakres i formę realizacji zadań, będących jednocześnie zadaniami własnymi gminy w obszarze tych zagadnień społecznych, które będą realizowane w 2023 r.

Jednocześnie w Programie uwzględniono aspekt przeciwdziałania uzależnieniom behawioralnym, co jest zbieżne brzmieniem obu wyżej wymienionych ustaw, obowiązującym od 1 stycznia 2022 r. wskutek wejścia w życie Ustawy z dnia 17 grudnia 2021 r. o zmianie ustawy o zdrowiu publicznym oraz niektórych innych ustaw (Dz.U. 2021 poz. 2469).

Rada Gminy Świerżno, dostrzegając poważne problemy i zagrożenia dla społeczności lokalnej wynikające z nadużywania alkoholu oraz narkotyków i zjawiska uzależnień od czynności, przyjmuje niniejszy Program, uznając zdrowie i trzeźwość mieszkańców gminy za podstawowy warunek rozwoju moralnego i materialnego społeczeństwa.

I 2. Podstawowe pojęcia

Ryzykowne spożywanie alkoholu to picie nadmiernych jego ilości (jednorazowo i w określonym przedziale czasu) niepociągające za sobą aktualnie negatywnych konsekwencji, przy czym można oczekiwać, że się one pojawią, o ile obecny model picia nie zostanie zmieniony.

Szkodliwe picie alkoholu opisywane jest jako wzór picia, który już powoduje szkody zdrowotne, fizyczne bądź psychiczne, ale również psychologiczne i społeczne, przy czym nie występuje uzależnienie od alkoholu.

Uzależnienie od alkoholu jest następstwem długotrwałego, szkodliwego spożywania alkoholu, w którym picie uzyskuje zdecydowane pierwszeństwo przed zachowaniami, które niegdyś były dla osoby pijącej ważniejsze. Osoba uzależniona odczuwa silny nieodparty przymus sięgania po alkohol, doświadcza wielu nasilających się dolegliwości fizycznych i psychicznych

po przerwaniu lub znacznym ograniczeniu picia (drzenie mięśniowe, wzmożona potliwość, zaburzenia snu, niepokój, drażliwość, lęki), które ustępują po wypiciu kolejnej porcji alkoholu, i pije alkohol inaczej, niż tego naprawdę pragnie (więcej i dłużej niż planuje, ma problemy z utrzymaniem zaplanowanej abstynencji).

Uzależnienie od substancji psychoaktywnych – zespół zjawisk psychicznych lub somatycznych wynikających z działania środków odurzających, substancji psychotropowych, środków zastępczych lub nowych substancji psychoaktywnych na organizm ludzki, charakteryzujący się zmianą zachowania lub innymi reakcjami psychofizycznymi i koniecznością używania stale lub okresowo tych środków lub substancji w celu doznania ich wpływu na psychikę lub dla uniknięcia następstw wywołanych ich brakiem; określone w art. 4 pkt 29 ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu narkomanii.

Używanie szkodliwe – rozumie się przez to używanie substancji psychoaktywnej określone w art. 4 pkt 30 ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu narkomanii.

Uzależnienie behawioralne – rozumie się przez to zaburzenia zachowania o charakterze nałogowym, niezwiązane z przyjmowaniem substancji psychoaktywnych, które wiążą się

z odczuwaniem przymusu i brakiem kontroli nad wykonywaniem określonej czynności oraz kontynuowaniem jej, mimo negatywnych konsekwencji dla jednostki oraz dla jej otoczenia. Do tego typu zaburzeń zachowania zalicza się przede wszystkim: uzależnienie od hazardu, od komputera i internetu, pracy, seksu, pornografii i zakupów.

NSP – nowa substancja psychoaktywna – każdą substancję lub grupy substancji pochodzenia naturalnego lub syntetycznego w formie czystej lub w formie preparatu działającą na ośrodkowy układ nerwowy, inną niż substancja psychotropowa i środek odurzający, stwarzającą zgodnie z rekomendacją Zespołu do spraw oceny ryzyka zagrożeń dla zdrowia lub życia ludzi związanych z używaniem nowych substancji psychoaktywnych, o której mowa w art. 18b ust. 1 pkt 3, zagrożenia dla zdrowia lub zagrożenia społeczne porównywalne do zagrożeń stwarzanych przez substancję psychotropową lub środek odurzający, lub które naśladują działanie tych substancji, określoną w przepisach wydanych na podstawie art. 44f pkt 3;

Niewątpliwie alkoholizm jest chorobą całej rodziny a nie tylko jednego z członków. Objawy alkoholizmu jednego z członków rodziny są główną zasadą organizującą i nadającą kształt życiu rodzinnemu. Tak też w okresie początkowym rodzina, podobnie jak alkoholik, zaprzecza istnieniu problemu choroby alkoholowej. Nikt na tym etapie nie myśli o szukaniu jakiegokolwiek pomocy. Potem następują próby pozbycia się problemu, tzn. rodzina ogranicza kontakt z otoczeniem, chroni swój wizerunek zewnętrzny, mimo narastających nieporozumień, konfliktów i awantur. Kolejny etap uzależnienia od alkoholu to faza chaosu - wiąże się z utratą nadziei na rozwiązanie problemu. U dzieci coraz bardziej widoczne stają się problemy emocjonalne, a współmałżonek toleruje picie, chroni i kryje pijącego. Wynika z tego, że cała energia rodziny koncentruje się głównie na próbach wpłynięcia na zachowania alkoholika i na przeciwdziałaniu im. Tym samym zaniedbuje się inne ważne sfery życia rodzinnego, a prawidłowe wychowywanie dzieci na skutek postępującego uzależnienia od alkoholu, właściwie staje się niemożliwe. Uzależnienie od alkoholu staje się osią spraw rodzinnych. Alkoholizm stopniowo zaczyna dominować w obszarze myślenia, kształtowania postaw oraz działań krewnych osoby pijącej. Choroba alkoholowa w wymiarze interpersonalnym dotyka trwale najbliższych alkoholika i wyrządza im ogromne szkody. Osoby współuzależnione są najczęściej nieświadomymi pomocnikami w piciu oraz w największym stopniu przyczyniają się do decyzji o jego zaprzestaniu i zwróceniu się o pomoc, mającej na celu możliwe jak najszybsze rozpoznanie objawów alkoholizmu i rozpoczęciu specjalistycznego leczenia. Dzieci alkoholików są najbardziej

bezbronne i poszkodowane.

I 3. Dane o gminie

Gmina Świerzno jest to gmina wiejska, leżąca w powiecie kamieńskim. Gmina Świerzno graniczy z gminami: Kamień Pomorski, Dziwnów, Gryfice, Karnice, Golczewo, Rewal. Siedzibą gminy jest miejscowość Świerzno. Powierzchnia Gminy Świerzno wynosi 140,13 km², co stanowi 13,9% powierzchni powiatu i 0,61 % powierzchni województwa zachodniopomorskiego.

Liczba mieszkańców gm. Świerzno przedstawiała się następująco w poszczególnych latach:

- ✓ w 2018 roku w Gminie Świerzno zamieszkiwały 4142 osoby, +46 czasowo zameldowanych osób, w tym 3379 powyżej 18 roku życia,
- ✓ w 2019 roku w Gminie Świerzno zamieszkiwało 4110 osób, +52 czasowo zameldowane osoby, w tym 3352 powyżej 18 roku życia,
- ✓ w 2020 roku w Gminie Świerzno zamieszkiwało 4092 osoby, +53 czasowo zameldowane osoby, w tym 3341 powyżej 18 roku życia,
- ✓ w 2021 roku w Gminie Świerzno zamieszkiwało 4056 mieszkańców, + 54 czasowo zameldowane osoby, w tym 3292 powyżej 18 roku życia

II. UMOCOWANIE PRAWNE PROGRAMU

Niniejszy Program został opracowany zgodnie z aktualnym stanem prawnym obowiązującym na terenie Polski, a w szczególności z przepisami:

- Ustawy z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi;
- Ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej;
- Ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie;
- Ustawy z dnia 09 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej;
- Ustawy z dnia 11 września 2015 r. o zdrowiu publicznym;
- Ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu narkomanii;
- Rozporządzenia Ministra Edukacji Narodowej z dnia 28 sierpnia 2015 r. w sprawie zakresu i form prowadzenia w szkołach i placówkach systemu oświaty działalności wychowawczej, edukacyjnej, informacyjnej i profilaktycznej w celu przeciwdziałania narkomanii;

- Rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 30 marca 2021 r. w sprawie Narodowego Programu Zdrowia na lata 2021 - 2025 (Dz. U. z 2021 r. poz. 642), celem operacyjnym 2: Profilaktyka uzależnień.

Na podstawie przepisów Ustawy z dnia 17 grudnia 2021 r. o zmianie ustawy o zdrowiu publicznym oraz niektórych innych ustaw (Dz.U. 2021 poz. 2469) wprowadzono począwszy od 1 stycznia 2022 r. nowe zasady w podejściu do gminnych programów.

Realizacja zadań gminy w zakresie profilaktyki uzależnień jest prowadzona w postaci uchwalonego przez radę gminy wspólnego gminnego programu profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych oraz przeciwdziałania narkomanii, który stanowi część strategii rozwiązywania problemów społecznych i który uwzględnia cele operacyjne dotyczące profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych oraz przeciwdziałania narkomanii, określone w Narodowym Programie Zdrowia.

Fakultatywną częścią gminnego programu są zadania związane z przeciwdziałaniem uzależnieniom behawioralnym. Gminny program jest realizowany przez Ośrodek Pomocy Społecznej albo Centrum Usług Społecznych, o których mowa w przepisach o pomocy społecznej, lub inną jednostkę wskazaną w tym programie. W celu realizacji gminnego programu wójt (burmistrz, prezydent miasta) może powołać pełnomocnika. Gminny program sporządza się na okres nie dłuższy niż 4 lata.

Program uwzględnia wytyczne Krajowego Centrum Przeciwdziałania Uzależnieniom, jak również kierunki działań Narodowego Programu Zdrowia na lata 2021-2025, którego celem strategicznym jest zwiększenie liczby lat przeżytych w zdrowiu oraz zmniejszenie społecznych nierówności w zdrowiu. Jednym z elementów składowych NPZ jest Krajowy Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w ramach którego wskazanych jest kilka obszarów do realizacji:

1) Promocja zdrowia m.in. poprzez działania edukacyjne tj. informacyjno-edukacyjne, w tym kampanie edukacyjne dotyczące ryzyka szkód wynikających ze spożywania alkoholu dla konsumentów i otoczenia, prowadzenie działań edukacyjnych dla dorosłych w zakresie szkód wynikających z picia alkoholu przez dzieci i młodzież; upowszechnianie informacji dotyczących zjawiska przemocy w rodzinach, w szczególności z problemem alkoholowym; podnoszenie kompetencji przedstawicieli instytucji działających w zakresie profilaktyki i rozwiązywania problemów wynikających z używania alkoholu, w tym zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie;

2) Profilaktyka uniwersalna – poszerzanie oferty, upowszechnianie oraz wdrażanie uniwersalnych programów profilaktycznych rekomendowanych w ramach Systemu rekomendacji programów profilaktycznych i promocji zdrowia psychicznego, w tym programów profilaktyki uniwersalnej, które biorą pod uwagę czynniki ryzyka problemów alkoholowych i innych zachowań ryzykownych i czynniki chroniące, wspierające prawidłowy rozwój;

3) Profilaktyka selektywna i wskazująca - poszerzanie oferty pomocy psychologicznej, socjoterapeutycznej dla dzieci z rodzin z problemem alkoholowym; udzielanie specjalistycznej pomocy i wsparcia rodzicom, których dzieci upijają się; wdrażanie programów profilaktycznych;

4) Redukcja szkód, rehabilitacja (readaptacja, reintegracja) zdrowotna, społeczna i zawodowa - m.in. wspieranie działalności środowisk abstynenckich, poszerzanie oferty działań zmierzających do aktywności zawodowej, zwiększanie dostępności i podniesienie jakości pomocy dla osób z problemem alkoholowym i ich rodzin oraz dla osób doświadczających przemocy w rodzinie;

III. DIAGNOZA PROBLEMU KONSUMPCJI NAPOJÓW ALKOHOLOWYCH I UZALEŻNIENIA OD ALKOHOLU NA TERENIE GMINY ŚWIERZNO

III 1. Sprzedaż alkoholu

Wśród przyczyn popadania w alkoholizm zasadniczą rolę odgrywają uwarunkowania społeczne, nieprawidłowe wzorce rodzinne, brak celów życiowych i utrata zatrudnienia. Szerzeniu się narkomanii sprzyjają natomiast coraz większa powszechność i dostępność środków odurzających, panująca moda na ich zażywanie, chęć poszukiwania nowych wrażeń i doznań oraz traktowanie narkotyków jako środków umożliwiających ucieczkę od trudności życia codziennego, rozładowanie stresu i konfliktów. Przemoc w rodzinie jest z kolei problemem mającym często swoje źródło w uzależnieniach i ubóstwie. Jej ofiarami są niejednokrotnie osoby słabe fizycznie, psychicznie, o niskim poczuciu własnej wartości, zależne od sprawcy. Na ogół są to kobiety i dzieci, rzadziej osoby niepełnosprawne, starsze i chore. Prowadzenie działań w zakresie profilaktyki i rozwiązywania problemów uzależnień i przemocy w rodzinie oraz integracji społecznej osób nimi dotkniętych należy do zadań własnych gminy.

Ważnym w planowaniu i realizacji działań mających na celu profilaktykę i rozwiązywanie problemów alkoholowych oraz przeciwdziałanie narkomanii jest rozpoznawanie problemów

na terenie gminy zachowań związanych z konsumpcją napojów alkoholowych. Struktury spożycia oraz zaburzeń życia społecznego i rodzinnego wywołanego uzależnieniem. Trudno jest określić wartość sprzedaży narkotyków, gdyż sprzedaż ta jest nielegalna i nie ma możliwości oszacować skali ich obiegu. Można natomiast dokonać analizy wartości sprzedaży napojów alkoholowych w latach 2018-2020, która przedstawia się następująco:

Tab. 1 Wartość sprzedaży alkoholu w l. 2018-2020.

ROK	2018	2019	2020
napoje alkoholowe zawierające do 4,5% zawartości alkoholu oraz piwo	1.400.478,52 zł	2.068.750,86 zł	2.341.258,09 zł
powyżej 4,5% do 18% zawartości alkoholu (z wyjątkiem piwa)	118.760,08 zł	200.034,69 zł	215.130,37 zł
powyżej 18% zawartości alkoholu	774.813,80 zł	1.390.333,48 zł	1.598.989,22 zł
RAZEM	2.294.052,40 zł	3.659.119,03 zł	4.155.377,68 zł

Analiza wartości sprzedaży napojów alkoholowych w latach 2018-2020 wskazuje wartość wzrostową. W ostatnich latach nastąpił wzrost w zakresie konsumpcji napojów alkoholowych. Więcej pijemy napojów alkoholowych zawierających do 4,5% zawartości alkoholu oraz piwo, mniej natomiast pijemy alkoholi powyżej 4,5% do 18% zawartości alkoholu (z wyjątkiem piwa).

Tab. 2. Liczba zezwoleń uprawniających do sprzedaży napojów alkoholowych.

ROK	2018	2019	2020
Sprzedaż napojów alkoholowych poza miejscem spożycia (sklepy)	30	36	34
Sprzedaż napojów alkoholowych przeznaczonych do spożycia w miejscu sprzedaży (lokale gastronomiczne)	3	0	0

Tab. 3. Liczba punktów sprzedaży napojów alkoholowych w l. 2018-2020

ROK	2018	2019	2020
Sprzedaż napojów alkoholowych poza miejscem spożycia (sklepy)	12	12	12
Sprzedaż napojów alkoholowych przeznaczonych do spożycia w miejscu sprzedaży (lokale gastronomiczne)	1	0	0

W związku z nowelizacją ustawy o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi została ustalona na terenie Gminy Świerzno następująca maksymalna liczba zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych:

- 1) do 4,5% zawartości alkoholu oraz piwo – 25
- 2) pow. 4,5% do 18% zawartości alkoholu -25
- 3) pow.18% zawartości alkoholu – 25

III 2. Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych

Inicjowaniem działań związanych z profilaktyką i rozwiązywaniem problemów uzależnień i przemocy w rodzinie oraz integracją społeczną osób uzależnionych w Gminie Świerzno zajmuje się Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych. Do jej ustawowych zadań należy m.in.: podejmowanie czynności zmierzających do orzeczenia o zastosowaniu wobec osoby uzależnionej od alkoholu obowiązku poddania się leczeniu w zakładzie leczenia odwykowego, opiniowanie wniosków o wydanie zezwoleń na sprzedaż lub podawanie napojów alkoholowych oraz kontrola przestrzegania zasad i warunków korzystania z zezwoleń na sprzedaż lub podawania napojów alkoholowych.

W ramach działalności w 2021 r. odbyło się 12 posiedzeń komisji. Komisja swoimi pracami objęła 25 osób w tym 2 kobiety i 23 mężczyzn. Do komisji wpłynęło 25 wniosków o objęcie postępowaniem osoby nadużywającej alkohol. Wnioski wpływały za pośrednictwem:

- Komenda Powiatowa Policji w Kamieniu Pom. - 17 wniosków
- Rodziny osób nadużywających alkohol – 1 wniosek
- Zespół Interdyscyplinarny – 4 wnioski
- Pracownicy socjalni – 2 wnioski

- Osobiste zgłoszenie osoby uzależnionej - 1

W związku ze złożonymi wnioskami wobec osób zgłoszonych do postępowania podjęto następujące działania: wobec 10 osób wystąpiono do Sądu Rejonowego w Kamieniu Pom. celem zobowiązania do podjęcia leczenia odwykowego, wobec 4 osób komisja podjęła decyzję o skierowaniu do udziału w terapii w Punkcie Konsultacyjnym dla Osób Uzależnionych, Współuzależnionych oraz Ofiar i Sprawców Przemocy, 1 osoba wyjechała z terenu gm. Świerżno, kolejne 3 osoby podjęły terapię w formie awersyjnego środka przeciwalkoholowego, wobec 5 osób prowadzony był monitoring przez pracownika socjalnego tut. OPS, 1 osoba została skierowana na badanie do lekarza biegłego w celu wydania opinii w przedmiocie uzależnienia od alkoholu. W trakcie trwania postępowania nastąpił zgon 1 osoby. Prace komisji polegają również na przeprowadzaniu rozmów motywujących z osobami uzależnionymi, udzielaniu informacji o możliwości podjęcia leczenia.

III 3. Punkt Konsultacyjny dla Osób Uzależnionych, Współuzależnionych oraz Ofiar i Sprawców Przemocy

Poza Gminną Komisją Rozwiązywania Problemów Alkoholowych istotną rolę w profilaktyce rozwiązywania problemów uzależnień oraz przeciwdziałania przemocy w rodzinie na terenie Gminy Świerżno odgrywa Punkt Konsultacyjny dla Osób Uzależnionych, Współuzależnionych oraz Ofiar i Sprawców Przemocy, w ramach którego przyjmuje terapeuta ds. uzależnień psycholog oraz prawnik. Poniżej zostaną przedstawione dane dotyczące ilości udzielonych porad w ramach działalności Punktu Konsultacyjnego.

Tab. 4. Porady w Punkcie Konsultacyjnym dla Osób Uzależnionych, Współuzależnionych oraz Ofiar i Sprawców Przemocy.

	2019 liczba udzielonych porad	2020 liczba udzielonych porad	2021 liczba udzielonych porad
Psycholog	4	17	14
Terapeuta ds. uzależnień	91	43	36
Prawnik	0	30	31

Nadmienić należy, że w 2018 w Punkcie Konsultacyjnym nie było świadczone poradnictwo psychologiczne, ta forma wsparcia funkcjonuje od czwartego kwartału 2019 roku, natomiast poradnictwo prawne jest udzielane od 2020 roku. Zauważając konieczność pomocy i wsparcia dla osób uzależnionych, współuzależnionych oraz ofiar i sprawców przemocy w tym również dzieci podjęto decyzję o zapewnieniu kompleksowego wsparcia stąd też w ramach Punktu Konsultacyjnego świadczone jest poradnictwo psychologiczne, prawne i terapeutyczne. W 2020 roku obserwowany był spadek liczby osób korzystających z poradnictwa, co spowodowane było trwającą pandemią i nową sytuacją w której wszystkie służby starały się znaleźć najlepsze rozwiązanie w zakresie pomocy osobom potrzebującym wsparcia.

Z uwagi na powyższe specjaliści zatrudnieni w Punkcie Konsultacyjnym oferowali swoje wsparcie w formie porad telefonicznych, które niestety nie cieszyły się takim zainteresowaniem jak bezpośrednie wizyty u specjalistów.

III 4. Zespół Interdyscyplinarny ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie

Przy Ośrodku Pomocy Społecznej w Świerznie funkcjonuje Zespół Interdyscyplinarny ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie.

Zadaniem Zespołu jest podejmowanie działań mających na celu ochronę osób doznających przemocy w rodzinie w tym realizacją procedury Niebieskiej Karty. W skład Zespołu wchodzi przedstawiciele policji, ośrodka pomocy społecznej, oświaty, ochrony zdrowia, gminnej komisji rozwiązywania problemów alkoholowych, prokuratury czy organizacji pozarządowych.

Główną ideą Zespołu Interdyscyplinarnego jest stworzenie wspólnej płaszczyzny pracy dla pracowników różnych instytucji zajmujących się pomocą dziecku i rodzinie. Działania Zespołu skierowane są do osób i rodzin, które ze względu na przemoc w rodzinie wymagają wsparcia społecznego, osób stosujących przemoc w rodzinie, świadków przemocy w rodzinie, osób zagrożonych przemocą, przedstawicieli instytucji, organizacji pozarządowych i służb zobowiązanych do udzielania pomocy w sytuacji przemocy, społeczności lokalnej. Zespół powołany został aby realizować zadania związane z przeciwdziałaniem przemocy w rodzinie oraz zapewnieniem profesjonalnego systemu wsparcia zarówno dla osób zagrożonych jak i stosujących przemoc.

Tab. 5. Liczba Niebieskich Kart przekazanych do Przewodniczącego Zespołu Interdyscyplinarnego w Świerznie w latach 2019 – 2021.

Instytucja zakładająca „Niebieską Kartę”	Liczba Niebieskich Kart przekazanych do Przewodniczącego Zespołu Interdyscyplinarnego		
	2019	2020	2021
Policja	8	17	9
OPS	6	4	3
Oświata	0	2	1
Służba zdrowia	0	0	0
GKRPA	0	0	0
Razem	14	23	13

III 5. Ośrodek Pomocy Społecznej

Pomoc społeczna jest instytucją polityki społecznej państwa, mającą na celu umożliwienie osobom i rodzinom przezwyciężanie trudnych sytuacji życiowych, których nie są one w stanie pokonać, wykorzystując własne uprawnienia, zasoby i możliwości.

Pomoc społeczna wspiera osoby i rodziny w wysiłkach zmierzających do zaspokojenia niezbędnych potrzeb i umożliwia im życie w warunkach odpowiadających godności człowieka.

Tab. 6. Beneficjenci pomocy społecznej w latach 2019-2021.

Rok	Liczba rodzin korzystających z pomocy społecznej	Liczba osób korzystających z pomocy społecznej
2019	161	463
2020	146	407
2021	137	383

Pracownicy socjalni Ośrodka Pomocy Społecznej w Świerznie w ramach wykonywania swoich obowiązków podejmują działania na rzecz rodzin zagrożonych wykluczeniem społecznym, niejednokrotnie również rodzin dysfunkcyjnych.

III 6. Policja

Podejmując działania na rzecz przeciwdziałania alkoholizmowi i narkomanii ważnym ogniwem we współpracy w ww. zakresie jest Komenda Powiatowa Policji w Kamieniu Pomorskim, do której zadań należy zapewnienie bezpieczeństwa ludzi oraz utrzymanie porządku publicznego.

Poniższa tabela przedstawia liczbę osób nietrzeźwych zamieszkałych na terenie Gminy Świerzno zatrzymanych w celu wytrzeźwienia.

Tab. 7. Liczba osób nietrzeźwych zatrzymanych w celu wytrzeźwienia w latach 2018-2020.

Rok	Liczba osób nietrzeźwych zatrzymanych w celu wytrzeźwienia
2018	14 osób
2019	16 osób
2020	18 osób

Dane szczegółowe dotyczące podmiotów mogących wspierać mieszkańców gminy dotkniętych problemami uzależnień i przemocy w rodzinie przedstawia poniższa tabela.

Tab. 8. Podmioty wspierające w problemach uzależnień i przemocy w rodzinie

Nazwa jednostki/organizacji	adres jednostki
Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Świerznie	ul. Długa 14 c 72 - 405 Świerzno
Punkt Konsultacyjny dla Osób Uzależnionych Współuzależnionych oraz Ofiar i Sprawców Przemocy	ul. Długa 14 c 72 – 405 Świerzno
Zespół Interdyscyplinarny ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie	ul. Długa 14 c 72 – 405 Świerzno
Ośrodek Pomocy Społecznej w Świerznie	ul. Długa 14 c 72 - 405 Świerzno
Posterunek Policji w Świerznie	ul. Osiedle Leśne 8 72 – 405 Świerzno
Szpital Psychiatryczny „Medicam” w Gryficach (Oddział Terapii Uzależnienia od Alkoholu, Oddział Psychiatryczny – Pododdział Detoksykacji)	ul. Niechorska 27, 72-300 Gryfice

IV. DIAGNOZA UZALEŻNIEŃ BEHAWIORALNYCH

W pierwszym kwartale 2022 r. na zlecenie Gminy Świerzno przeprowadzono badania ankietowe na temat skali rozpowszechnienia oraz wiedzy i świadomości populacji gminy na temat uzależnień behawioralnych.

Szczegółowy rozkład odpowiedzi uzyskany na każde z zadanych pytań został zaprezentowany w odrębnym dokumencie pt. „Diagnoza uzależnień behawioralnych w Gminie Świerzno”.

Dane dotyczące lokalnych zagrożeń społecznych uzyskane zostały w drodze anonimowych badań ankietowych przeprowadzonych w Gminie Świerzno wśród dwóch grup reprezentujących następujące lokalne środowiska:

- 1) dorośli mieszkańcy
- 2) dzieci i młodzież szkolna

W poniższym podsumowaniu badań przeprowadzonych w Gminie Świerzno można wyróżnić zasadnicze problemy, jakie pojawiły się w wypowiedziach mieszkańców. Na podstawie otrzymanych wyników zostaną również podkreślone najważniejsze kwestie, wymagające uwagi ze strony władz samorządowych.

IV 1. Uzależnienia behawioralne w grupie dorosłych mieszkańców

- Optymistycznie napawa już sam fakt, że niemal trzy czwarte badanych (72%) deklaruje, że wie czym są uzależnienia behawioralne.
- za najistotniejsze w opinii mieszkańców należy uznać przede wszystkim uzależnienie od komputera i internetu – uważa tak aż 84% badanych, i bezrobocie (82,5%), a już w znacznie mniejszym stopniu, choć jeszcze z wartościami powyżej średniej istotności, pracoholizm (34%) i zaburzenia odżywiania (34%). Za najmniej istotne uzależnienia ankietowani uznali seksoholizm (6%) i hazard (12,5%).
- Niemal połowa (47%) pojmuje terminy „hazard” i „hazardzista” jako „szczególny rodzaj gier na pieniądze, które prowadzą do uzależnienia, a hazardzista to osoba uzależniona od gier”. Jedna czwarta (25%) uważa, że jest to „szczególny rodzaj gier na pieniądze: gra się o duże stawki, hazardzista to osoba ryzykująca w tych grach duże kwoty”. Ponad jedna dziesiąta (13%) utrzymuje, że hazard „to każde zachowanie wiążące się z nieprzewidywalnymi skutkami, a hazardzista to po prostu ryzykant”. Niemal jedna dziesiąta (9%) uważa, że hazard to „to gry na pieniądze, hazardzista to osoba grająca

w gry na pieniądze”. Widzimy więc, że tyle samo osób ($47\% = 25\% + 13\% + 9\%$) pojmuje słowa „hazard” i hazardzista” negatywnie kojarząc je wprost z uzależnieniem oraz bardziej neutralnie jako wiążące się z podejmowaniem ryzyka oraz z „nieprzewidywalnymi skutkami”, które same z siebie mogą być negatywne, ale też pozytywne.

- Niepokojącym jest fakt, że jedna czwarta dorosłych mieszkańców praktykuje hazard w różnych formach, z czego najpopularniejsze to: gry liczbowe totalizatora sportowego (88%), a tzw. „zdrapki” (75%). Po tyle samo osób grywa w takie gry jak: zakłady bukmacherskie, gra w kasynie, gry na automatach czy wyścigi zwierząt na torze (np. wyścigi konne) – 13%
- najczęstszymi powodami uprawiania hazardu wśród dorosłych mieszkańców są takie jak: „chcę zasilić domowy budżet, mieć więcej pieniędzy na zwykłe codzienne wydatki” (38%), „jest to rozrywka, sposób na nudę” (38%) oraz „lubię towarzyszące grze emocje” (25%).
- W pytaniu o opinie na temat gier hazardowych połowa lub prawie połowa mieszkańców nie ma zdania odnośnie poruszanych kwestii. Na pytanie czy, aby zainwestować w grę to trzeba czasami od kogoś pożyczyć pieniędzy, połowa osób twierdzi, że nie wie, a ponad jedna trzecia (34%) jest odmiennego zdania, a tylko 16% to potwierdza. Takich samych odpowiedzi udzielono przy stwierdzeniu, że „na takich grach można dużo zarobić”. Ze zdaniem, iż „nawet jeśli chwilowo się przegrywa, to potem można się odegrać” zgadza się nieco więcej, bo niemal jedna piąta respondentów (19%), lecz podobnie ponad jedna trzecia (34%) jest odmiennego zdania, a prawie połowa (47%) nie ma na ten temat pojęcia. Przytłaczająca większość respondentów (94%, z czego 53% „zdecydowanie tak”) uważa, że można się uzależnić od gier na pieniądze. Tylko 3% nie zgadza się z takim stwierdzeniem, a pozostałe 3% nie ma zdania w tej sprawie.
- Większość z wymienionych zaburzeń behawioralnych – sieciorizm, uzależnienie od hazardu, zaburzenia odżywiania, nikotynizm, praciorizm - jest uznawana przez przeważającą część mieszkańców gminy Świerżno za nałóg mniej lub bardziej, ale jednak zagrażający życiu niż jako niegroźny nawyk. Prawie trzy czwarte wskazało tutaj jako zagrożenie sieciorizm i uzależnienie od hazardu. Natomiast tradycyjnie za najgroźniejsze nałogi uznano narkomanię i alkoholizm. Wskazuje to na konieczność

dalszego diagnozowania uzależnień behawioralnych wśród mieszkańców gminy Świerżno i podejmowania wobec nich stosownych przeciwdziałań.

- Jeśli chodzi o uzależnienie od internetu, to niemal połowa mieszkańców (47%) korzysta przez ok. 2 godziny, ponad jedna dziesiąta (13%) – od 2 do 4 godzin, a prawie jedna trzecia (31%) – od 4 do 6 godzin. Można więc uznać, że dorośli mieszkańcy gminy Świerżno relatywnie dużo korzystają ze smartfona i internetu w ciągu dnia.
- Prawie jedna trzecia (34%) mieszkańców przyznała, że zdarza się im, że odczuwają obawę przed tym, że ominie ich jakaś ważna informacja i z tego powodu odczuwają potrzebę stałego monitorowania wydarzeń przy użyciu smartfona czy komputera. Tyle samo osób (34%) stwierdziło, że odczuwają niepokój i dyskomfort, gdy nie mogą się zalogować do swoich mediów społecznościowych (Facebook, Instagram itp.). Oznacza to, że jedna trzecia dorosłych mieszkańców gminy może wykazywać już symptomy uzależnienia od internetu.
- Większość ankietowanych (53%) nie uważa, że ich dziecko spędza w internecie zbyt dużo czasu. Niepokojące jest jednak aż jedna trzecia (34%) taki fakt potwierdza. Wskazuje to na możliwość występowania siecioholizmu w sporej części dzieci w gminie.
- Ponad jedna czwarta mieszkańców przyznaje, że zdarzają się im niekontrolowane zakupy (także on-line) po, których miewają oni poczucie winy.
- Ponad dwie trzecie (69%) badanych przyznaje, że można się uzależnić od pracy. Nie zgadza się z tym ponad jedna czwarta ankietowanych.

IV 2. Uzależnienia behawioralne w środowisku dzieci i młodzieży

- Zdaniem większości uczniów żadne z wymienionych zaburzeń behawioralnych nie jest ani popularne ani nie występuje „czasem”. Mimo to można wskazać na pewne zaburzenia występujące ponad średnią częstości” (26%). Najczęstszym uzależnieniem behawioralnym jest uzależnienie od smartfona i mediów społecznościowych, gdyż w sumie 40% badanych uznało, że występuje ono w ich środowisku „czasem” lub, że jest „popularne”. Wynik powyżej średniej częstości zanotowały jeszcze dwa rodzaje uzależnień: zaburzenia odżywiania (bulimia, anoreksja, jedzenioholizm) i zakupoholizm (po 29%). Wynik równy średniej częstości (26%) uzyskał siecioholizm czyli uzależnienie od Internetu.
- Większa część uczniów korzysta ze smartfona do 2 godzin dziennie (37%), zaś niemal jedna trzecia (31%) – do 4 godzin. 17% poświęca na od 4 do 6 godzin, zaś niemal jedna dziesiąta (9%) – powyżej 6 godzin. Są to niepokojące dane, gdyż wynika z nich, że w sumie 57% uczniów korzysta ze smartfona ponad 2 godziny dziennie, z czego ponad jedna czwarta dzieci (26%) od 4 do 6 godzin i więcej, a prawie jedna trzecia poświęca na to od 2-4 godzin. Jest to tym bardziej niepokojące, że smartfon z reguły nie służy do nauki (gdyż jest nieporęczny do czytania i pisanie, w przeciwieństwie np. do komputera czy tableta), lecz w większości do zabawy, grania w gry lub rozmów czy wysyłania

sms-ów. Widzimy też, że w porównaniu z dorosłymi mieszkańcami gminy, dzieci i młodzież znacznie częściej spędzają przed smartfonem do 4 godzin i powyżej 6 godzin.

- Większa część uczniów stwierdziła, że w ogóle nie korzysta z komputera (28%). Prawie jedna czwarta (26%) przyznała, że dziennie spędza przed komputerem do 2 godzin, a niewiele mniej (23%), że korzysta z niego tylko kilka razy w tygodniu. 6% spędza przed komputerem do 6 godzin, a aż 17% - powyżej 6 godzin. Niewątpliwie niższy odsetek korzystania z komputerów przez uczniów wynika z wyższej częstotliwości spędzania przez nich czasu na smartfonie. Większa część niż poprzednio stwierdziła natomiast, że nie gra w gry komputerowe (37%). Tyle samo osób (37%) przyznało, że grywa od 1 do 3 godzin, a jedna piąta (20%), że grywa 1 godzinę dziennie. Tylko 6% gra w gry komputerowe od 3 do aż 6 godzin.
- Najczęstszym miejscem, gdzie dzieci korzystają z komputera i internetu jest dom (83%). Tylko prawie jedna dziesiąta (11%) wskazało tutaj szkołę.
- Najczęstszymi powodami korzystania z komputera i internetu dla większości uczniów są: nauka (69%), oglądanie filmów (66%), kontakt ze znajomymi (57%) i słuchanie muzyki (57%).
- Pomimo wysokich danych, jeśli chodzi o czas spędzony przed smartfonem i komputerem, okazuje się, że większość uczniów (w sumie 60%) nie podejmowała jak dotąd prób ograniczenia czasu spędzanego na „surfowanie” po internecie (46%) lub czyniła to ale bez spodziewanego efektu (14%). Są to niepokojące wyniki, jeśli przypomnimy sobie, że wcześniejsze dane mówiły o tym, że w sumie aż 57% uczniów korzysta ze smartfona ponad 2 godziny dziennie. Świadczyć to może o stosunkowo wysokiej tolerancji rodziców na korzystanie przez ich dzieci z urządzeń mobilnych i internetu. Tylko dwie piąte uczniów (40%) przyznało, że z sukcesem ograniczyło czas spędzany w internecie.
- Niemal połowa (48%) uczniów rozumie terminy „hazard” i „hazardzista” jako „szczególny rodzaj gier na pieniądze: gra się o duże stawki, hazardzista to osoba ryzykująca w tych grach duże kwoty”. Niemal jedna trzecia (29%) uważa, że hazard to „gry na pieniądze, hazardzista to osoba grająca w gry na pieniądze”. Z kolei prawie jedna szósta (14%) jest przekonana, że hazard to „szczególny rodzaj gier na pieniądze, które prowadzą do uzależnienia, a hazardzista to osoba uzależniona od gier”. Widzimy więc, że większość uczniów (w sumie 77%) rozumie terminy „hazard” i „hazardzista” neutralnie jako wiążące się z ryzykowaniem własnych pieniędzy w celu zdobycia większej kwoty. Tylko 14% ocenia je negatywnie dostrzegając w nich problem uzależnienia. Wskazuje to potrzebę podejmowania szerszych akcji edukacyjnych wyjaśniających zagrożenia związane z hazardem.
- Zdecydowana większość uczniów twierdzi, iż nigdy nie grała w jakiejkolwiek gry na pieniądze.
- Najczęstszą grą na pieniądze wśród uczniów są „zdrapki”. Dwie piąte wskazało też na gry liczbowe Totalizatora Sportowego, a po jednej piątej (20%) na: loterie i konkursy sms-owe, automaty do gier z tzw. niskimi wygranymi i zakłady bukmacherskie poza Internetem.

- Najczęstszym powodem grania w gry na pieniądze uczniowie jest chęć rozrywki, znalezienia sposobu na nudę (80%). Dwa inne powody wymienione przez badanych to: przecucie, że czeka mnie duża wygrana oraz towarzyszące grze emocje (po 40%).
- Okazuje się jednak, że znacznie więcej uczniów (w sumie 54%), niż w gry hazardowe czy gry na płatne smsy, grało w gry na automatach, w salonach gier – ponad połowa (51%) grała kilka razy, a 3% - wiele razy.
- Zdecydowana większość uczniów zgadza się z twierdzeniem, że można się uzależnić od gier na pieniądze (w sumie 86%).

V. ADRESACI PROGRAMU

Adresatami Programu są mieszkańcy gminy Świerzno a w szczególności:

- 1) osoby i rodziny z problemem alkoholowym oraz narkomanii
- 2) osoby uzależnione i współuzależnione,
- 3) osoby pijące szkodliwie i ryzykownie,
- 4) dzieci i młodzież szkolna w tym m.in. z grup podwyższonego ryzyka,
- 5) osoby doświadczające przemocy w rodzinie oraz stosujące przemoc w szczególności w rodzinach z problemem alkoholowym,
- 6) podmioty działające w obszarze profilaktyki, rozwiązywania problemów alkoholowych i przeciwdziałania przemocy w rodzinie,
- 7) rodzice, nauczyciele, pracodawcy, sprzedawcy alkoholu i inni.

VI. CELE I ZADANIA PROGRAMU

Cel główny: zwiększenie działań profilaktycznych i edukacyjnych w szkołach, edukacja publiczna w zakresie przeciwdziałania uzależnieniom oraz przemocy w rodzinie, wzmocnienie działań w zakresie promocji zdrowego stylu życia, organizacja zajęć pozalekcyjnych dla i młodzieży oraz zwiększenie dostępu do oferty pomocowej służącej rozwiązywaniu problemów alkoholowych, innych uzależnień oraz przemocy domowej.

Cele szczegółowe: są zgodne z kierunkami działań określonymi w ustawie o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi, a dostosowane są do aktualnych potrzeb lokalnych i będą realizowane poprzez poszczególne zadania.

Cel szczegółowy I:

Działalność Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz zwiększanie kompetencji osób związanych z działalnością na rzecz profilaktyki, przeciwdziałania uzależnieniom i przemocy w rodzinie.

Zadania:

1. Organizowanie i finansowanie szkoleń dla członków GKRPA i ZI, specjalistów, osób zaangażowanych w realizację programów oraz zajmujących się budowaniem, koordynacją i realizacją gminnego programu problemem uzależnień i przemocy i inicjujących działania profilaktyczne.
2. Delegacje - członkowi GKRPA należy się zwrot kosztów podróży za dojazd na szkolenia i konferencje zwiększające kompetencji w dziedzinie profilaktyki uzależnień oraz przemocy w rodzinie, na zasadach określonych w rozporządzeniu w sprawie wysokości oraz warunków ustalania należności przysługujących pracownikowi zatrudnionemu w państwowej lub samorządowej jednostce stery budżetowej z tytułu podróży służbowej na obszarze kraju.
3. Opłaty sądowe od wniosku skierowanego przez Gminną Komisję Rozwiązywania Problemów Alkoholowych do sądu.
4. Opłata za sporządzenie opinii przez biegłych sądowych (psychologa i psychiatrę) w przedmiocie uzależnienia.
5. Wynagrodzenia dla członków Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych.
6. Wynagrodzenie dla Sekretarza GKRPA.

Cel szczegółowy II:

Zwiększenie dostępności pomocy terapeutycznej i rehabilitacyjnej dla osób uzależnionych od alkoholu i współuzależnionych oraz udzielanie rodzinom, w których występują problemy alkoholowe pomocy psychologicznej, prawnej a w szczególności ochrona przed przemocą w rodzinie.

Zadania:

1. Prowadzenie poradnictwa przez specjalistów: prawnik, terapeuta, psycholog.
2. Dofinansowanie realizacji zadań wynikających z Gminnego Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie.

3. Współpraca Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych z Zespołem Interdyscyplinarnym ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie.
4. Rozpowszechnianie materiałów informacyjnych na temat możliwości uzyskania pomocy.
5. Doposażenie pomieszczenia, w którym odbywają się dyżury specjalistów.
6. Finansowanie kosztów utrzymania ww. pomieszczenia (energia elektryczna, telefon, ogrzewanie, środki czystości, materiały biurowe i inne)

Cel szczegółowy III:

Prowadzenie profilaktycznej działalności informacyjnej i edukacyjnej w zakresie rozwiązywania problemów alkoholowych i narkomanii w szczególności dla dzieci i młodzieży a także organizowanie i prowadzenie pozalekcyjnych zajęć sportowych.

Zadania:

1. Organizowanie w szkołach olimpiad, turniejów, konkursów z nagrodami dot. profilaktyki uzależnień, zdrowego trybu życia.
2. Działalność profilaktyczna w szkołach.
3. Organizowanie, finansowanie i dofinansowanie do wycieczek i wyjazdów dla dzieci i młodzieży do teatru, kina.
4. Prowadzenie działań diagnostycznych wśród dzieci, młodzieży, nauczycieli i rodziców.
5. Dofinansowanie pozaszkolnych form spędzania czasu wolnego, organizowanie i prowadzenie pozalekcyjnych zajęć sportowych dla dzieci i młodzieży, organizowanie konkursów plastycznych tematycznych (np. przeciwdziałanie przemocy w rodzinie, narkomanii i negujących nadużywanie alkoholu), prowadzenie działań związanych z profilaktyką uzależnień.
6. Współpraca z jednostkami organizacyjnymi gminy, pomocniczymi i organizacjami pozarządowymi w realizacji zadań.
7. Działania edukacyjne, szkolenia dla sprzedawców i właścicieli sklepów prowadzących sprzedaż napojów alkoholowych Prowadzenie szkoleń dla sprzedawców i właścicieli sklepów prowadzących sprzedaż napojów alkoholowych.
8. Zakup opracowań, książek, czasopism, publikacji, materiałów multimedialnych związanych z profilaktyką uzależnień.

Cel szczegółowy IV:

Wspomaganie działalności instytucji, stowarzyszeń i osób fizycznych, służącej rozwiązywaniu problemów alkoholowych, organizowanie pozaszkolnych zajęć sportowych oraz wspieranie jednostek pomocniczych w działalności służącej rozwiązywaniu problemów alkoholowych

Zadania:

1. Wspieranie organizacji pozarządowych, które realizują zgodnie ze swoim statutem szczegółowe zadania w obszarze profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych.
2. Dofinansowanie zakupu nagród, artykułów biurowych, spożywczych i materiałów informacyjno-edukacyjnych, niezbędnych do realizacji szkoleń, zajęć, konkursów, zawodów sportowych i innych imprez o tematyce ściśle powiązanej z problemem uzależnień, profilaktyki oraz promocji zdrowego stylu życia.
3. Prowadzenie zajęć i imprez sportowych.
4. Wspieranie organizacji imprez integracyjno-kulturalnych oraz rekreacyjnych, których celem jest propagowanie idei trzeźwości oraz zdrowego stylu życia. Finansowanie lokalnych imprez: turnieje, konkursy, festyny, dla mieszkańców Gminy Świeržno. Promocja zdrowego stylu życia wolnego od nałogów, alternatywne formy spędzania czasu wolnego oraz podstawowe zasady bezpieczeństwa.
5. Aktywizacja społeczności lokalnej, wzmocnienie więzi międzypokoleniowej, kształtowanie pozytywnych postaw dzieci i młodzieży.

Cel szczegółowy V:

Podjęmowanie interwencji w związku z naruszeniem przepisów dotyczących reklamy napojów alkoholowych i zasad ich sprzedaży (art. 131 i 15 ustawy) oraz występowania przed sądem w charakterze oskarżyciela publicznego.

Zadania:

1. Podjęmowanie interwencji w związku z naruszeniem przepisów określonych w art. 131 i art. 15 ustawy o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi.
2. Występowanie do sądu w charakterze oskarżyciela publicznego.
3. Przeprowadzanie kontroli w punktach sprzedaży napojów alkoholowych przeznaczonych do spożycia poza miejscem sprzedaży i w miejscu sprzedaży.

4. Zwiększenie nadzoru nad punktami prowadzącymi sprzedaż napojów alkoholowych w zakresie sprzedaży alkoholu osobom nieletnim.
5. Opiniowanie wniosków o wydanie zezwolenia na sprzedaż lub podawanie napojów alkoholowych - zgodność lokalizacji punktu sprzedaży z uchwałami Rady Gminy Świerzno, o których mowa w art. 12 ust. 1 i 2 ustawy o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi.

Cel szczegółowy VI:

Przeciwdziałanie uzależnieniom behawioralnym

Zadania:

1. Profilaktyka i działania informacyjno-edukacyjne oraz szkoleniowe w zakresie rozpoznawania i reagowania na uzależnienia behawioralne,
2. Psychoedukacja w zakresie problematyki uzależnień behawioralnych,
3. Upowszechnianie wiedzy na temat zasad bhp podczas pracy i edukacji zdalnej,
4. Promocja aktywnego i zdrowego stylu spędzania czasu wolnego, jako alternatywy dla rozrywki z użyciem Internetu,
5. Rozwijanie świadomości zagrożenia jakim jest uzależnienie od czynności,
6. Monitorowanie zmian postaw społecznych w zakresie używania i nadużywania nowoczesnych technologii oraz innych uzależnień behawioralnych.

VII. REALIZATORZY PROGRAMU

Zadania wynikające z niniejszego Programu będą realizowane przez Gminną Komisję Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Świerznie we współpracy z Ośrodkiem Pomocy Społecznej w Świerznie, organizacjami pozarządowymi, placówkami, służbami i innymi podmiotami, których działalność służy profilaktyce i rozwiązywaniu problemów alkoholowych i narkomanii.

VIII. ZASADY WYNAGRADZANIA CZŁONKÓW GMINNEJ KOMISJI ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW ALKOHOLOWYCH

1. Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych jest powołana na podstawie Zarządzenia Wójta Gminy Świerzno.

2. W skład Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych wchodzi osoby przeszkolone w zakresie profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych.
3. Członkom Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Świerznie przysługuje wynagrodzenie za udział w posiedzeniu komisji wysokości 10% minimalnego wynagrodzenia zgodnie z Rozporządzeniem Rady Ministrów w sprawie wysokości minimalnego wynagrodzenia za pracę w 2023 roku.
4. Sekretarzowi GKRPA za pracę na rzecz komisji, prowadzenie dokumentacji przysługuje wynagrodzenie wysokości 20% minimalnego wynagrodzenia zgodnie z Rozporządzeniem Rady Ministrów w sprawie wysokości minimalnego wynagrodzenia za pracę w 2023 roku.

IX. ZASADY I ŹRÓDŁA FINASOWANIA PROGRAMU

1. Źródłem finansowania zadań Programu są środki finansowe budżetu Gminy Świerznio pochodzące z opłat za korzystanie z zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych.
2. Szczegółowy preliminarz wydatków związanych z realizacją zadań określa załącznik Nr 1 do Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii na terenie Gminy Świerznio na 2023 rok.
3. W trakcie roku budżetowego istnieje możliwość dokonywania zmian przeznaczenia wydatków (bez konieczności zmiany Programu) zgodnie z obowiązującymi przepisami finansowymi na zadania ujęte w niniejszym Programie.

X. POSTANOWIENIA KOŃCOWE

1. Przewodnicząca GKRPA zobowiązana jest do złożenia sprawozdania opisowego z realizacji Programu Wójtowi Gminy Świerznio do dnia 31 marca 2023 r.
2. Po otrzymaniu sprawozdania Wójt przedkłada sprawozdanie Radzie Gminy Świerznio w ciągu 30 dni.
3. Sprawozdanie z realizacji Programu podlega publikacji w Biuletynie Informacji Publicznej.

Projekt

*Załącznik Nr 1 do Gminnego Programu
Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów
Alkoholowych oraz Przeciwdziałania
Narkomanii na terenie Gminy Świerzno
na 2023r.*

**WYDATKI NA REALIZACJĘ GMINNEGO PROGRAMU PROFILAKTYKI I ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW
ALKOHOLOWYCH oraz PRZECIWDZIAŁANIA NARKOMANII**

Lp.	Cele Programu	Zadania	Kwota (zł)
1.	Działalność Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz zwiększanie kompetencji osób związanych z działalnością na rzecz profilaktyki, przeciwdziałania uzależnieniom i przemocy w rodzinie	1. Szkolenia dla członków GKRPA, służb, instytucji, o których mowa w Programie 2. Opłaty sądowe 3. Opłata za sporządzenie opinii przez biegłych sądowych 4. Wynagrodzenia dla członków GKRPA i Sekretarza GKRPA 5. Inne bieżące działania wynikające z Programu	41.889
2.	Zwiększanie dostępności pomocy terapeutycznej i rehabilitacyjnej dla osób uzależnionych od alkoholu i współuzależnionych oraz udzielanie rodzinom, w których występują problemy alkoholowe i narkomanii pomocy prawnej, psychologicznej, terapeutycznej a w szczególności ochrona przed przemocą w rodzinie	1. Wynagrodzenie za prowadzenie poradnictwa w Punkcie Konsultacyjnym dla Osób Uzależnionych, Współuzależnionych oraz Ofiar i Sprawców Przemocy (prawnik, psycholog, terapeuta) 2. Dofinansowanie realizacji zadań wynikających z Gminnego Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie 3. Doposażenie pomieszczenia, w którym odbywają się dyżury specjalistów 4. Finansowanie kosztów utrzymania w/w pomieszczenia (energia elektryczna, telefon, ogrzewanie, środki czystości, materiały biurowe i inne) 5. Inne bieżące działania wynikające z Programu	18.200

3.	Prowadzenie profilaktycznej działalności informacyjnej i edukacyjnej w zakresie rozwiązywania problemów alkoholowych i narkomanii w szczególności dla dzieci i młodzieży a także organizowanie i prowadzenie pozalekcyjnych zajęć sportowych	1. Szkolenia i podnoszenie kompetencji i realizatorów programów rekomendowanych 2. Wdrażanie i prowadzenie w szkołach rekomendowanych programów profilaktycznych 3. Olimpiady, turnieje, konkursy z nagrodami dot. profilaktyki uzależnień, zdrowego trybu życia 4. Działalność profilaktyczna w szkołach 5. Działania edukacyjne, szkolenia dla sprzedawców i właścicieli sklepów prowadzących sprzedaż napojów alkoholowych 6. Zakup opracowań, książek, czasopism, publikacji, materiałów multimedialnych związanych z profilaktyką uzależnień i narkomanii 7. Dofinansowanie pozaszkolnych form spędzania czasu wolnego, organizowanie i prowadzenie pozalekcyjnych zajęć sportowych 8. Inne bieżące działania wynikające z Programu	33.717
4.	Wspomaganie działalności instytucji, stowarzyszeń i osób fizycznych, służącej rozwiązywaniu problemów alkoholowych, organizowanie pozaszkolnych zajęć sportowych	1. Wspieranie organizacji pozarządowych, w obszarze profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych 2. Dofinansowanie zakupu nagród, artykułów biurowych, spożywczych i materiałów informacyjno-edukacyjnych, niezbędnych do realizacji szkoleń, zajęć, konkursów, zawodów sportowych i innych imprez o tematyce ściśle powiązanej z problemem uzależnień, profilaktyki oraz promocji zdrowego stylu życia. 3. Wspieranie organizacji imprez integracyjno kulturalnych oraz rekreacyjnych 4. Inne bieżące działania wynikające z Programu	25.209

5.	Podjęmowanie interwencji w związku z naruszeniem przepisów dotyczących reklamy napojów alkoholowych i zasad ich sprzedaży (art. 13¹ i 15 ustawy) oraz występowania przed sądem w charakterze oskarżyciela publicznego	1. Kontrola punktów sprzedaży 2. Inne bieżące działania wynikające z Programu	2.500
6.	Przeciwdziałanie uzależnieniom behawioralnym	1. Profilaktyka i działania informacyjno-edukacyjne oraz szkoleniowe w zakresie rozpoznawania i reagowania na uzależnienia behawioralne, 2. Psychoedukacja w zakresie problematyki uzależnień behawioralnych, 3. Upowszechnianie wiedzy na temat zasad bhp podczas pracy i edukacji zdalnej, 4. Promocja aktywnego i zdrowego stylu spędzania czasu wolnego, jako alternatywy dla rozrywki z użyciem Internetu, 5. Rozwijanie świadomości zagrożenia jakim jest uzależnienie od czynności	2.000
Razem			123 515 zł

